არაძალადობრივი რევოლუციის წინაპირობების

სტრუქტურული ანალიზი

(Case Study - საქართველო და სომხეთი)

სანდრო ცუცქირიძე

სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტზე საერთაშორისო ურთიერთობების მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად

პოლიტიკის მეცნიერება, საერთაშორისო ურთიერთობა

კავკასიის კვლევები

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: შოთა უტიაშვილი

მოწვეული ლექტორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2023

განაცხადი

„როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომელიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად“

სანდრო ცუცქირიძე

15.06.2023

მადლობა

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მაგისტრატურაში სწავლის პერიოდში, კარიერული წინსვლის გარდა მივიღე უმნიშვნელოვანესი ცხოვრებისეული გამოცდილებაც. გულწრფელად მინდა მადლობა გადავუხადო ყველა იმ ადამიანის ვინც პირდაპირ ან ირიბად შეიტანა წვრილი ამ ყველაფეში. მადლობა მინდა გადავუხადო დარგის ყველა იმ სპეციალისტს, ვინც დრო დამითმო და დეტალური ინფორმაცია მომაწოდა ნახევრად-სტრუქტურირებული ინტერვიუების ჩაწერისას.

მადლიერება მინდა გამოვხატო ჩემი სამაგისტრო ნაშრომის ხელმძღვანელის, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორის, შოთა უტიაშვილს მიმართ, ვინც ნაშრომის შექმნის პროცესში თავისი ცოდნითა და პროფესიული გამოცდილებით მომცა მიმართულება და საჭირო რჩევები.

აბსტრაქტი

აღნიშნული სამაგისტრო ნაშრომი წარმოადგენს სამხრეთ კავკასიაში ხავერდოვანი რევოლუციების შესახებ კვლევების ნაწილს, რომელიც ორიენტირებულია ხაზი გაუსვას საგარეო თუ საშინაო ფაქტორთა ერთობლიობას რომლებმაც განაპირობეს ორი წარმატებული რევოლუცია საქართველოსა და სომხეთში. კვლევის მიზანია გაანალიზოს როგორც საშინაო, ისე საგარეო სოციალურ-პოლიტიკური სიტუაცია, რომელმაც განაპირობა საქართველოსა და სომხეთში რევოლუციური განწყობების მობილიზება. შესწავლილია საკვლევ საკითხთან ასოცირებული სამეცნიერო წყაროები და კვლევის შედეგებისის უკეთ წარმოჩენისა და ხაზგასმის მიზნით, აღწერილია რიგ პოსტ - საბჭთთა ქვეყნებში მომხდარი ხავერდოვანი რევოლუციების წინარე პერიოდები. დამატებით, წარმოდგენილ კვლევაში ჩატარებულია ნახევრად-სტრუქტურირებული ინტერვიუები პოლიტიკოსებთან და მკვლევრებთან.

წარმოებული კვლევის შედეგად დადგინდა, რომ კავკასიის ორივე სახელმწიფოში წინარევოლუციური პერიოდი ხასიათდებოდა მოსახლეობის უდიდესი ნაწილის უკმაყოფლებით არსებული სისტემის მიმართ, რომელიც გამწვავებული იყო სიღარიბისა და კორუფციის მზარდი ტემპებით. აღნიშნული ნაშრომის ემპირიული ნაწილი აჩვენებს, რომ საქართველოსა და სომხეთში არსებულ მძიმე სოციალურ-პოლიტიკურ სიტუაციას და კორუფციის მაღალ დონეს. სიტუაციას თან დაერთო როგორც საკაკონმდებლო, ისე აღმასრულებელი ხელისუფლებების არჩევნების გაყალბების ფაქტები. დიდი როლი ითამაშა წინარევოლუციურ პერიოდში საგარეო ფაქტორებმაც, რომლებმაც მხრივ, ხელი შეუწყვეს როგორც სამოქალაქო სექტორის გაძლიერებას, ისე ოპოზიციის გაერთიანებას.

გარდა ზემოთ ხსენებული გარემოებებისა, აუცილებელია ავღნიშნოთ, რომ პოსტ - საბჭოთა სივრცის გარდამავალი დემოკრატიის მქონე სახელმწიფოები სრულად ავტორიტარულ რეჟიმებადაც ვერ ჩამოყალიბდნენ. რაც გახდა ერთ-ერთი ხელშემწყობი მიზეზი ფერადი რევოლუციების წარმატებით დასრულებისა.

მიმდინარე კვლევის მიზანი არაა გაანალიზოს, თუ რამდენად გაამართლა საზოგადოების მოლოდინი რევოლუციის გზით მოსულმა ახალმა რეჟიმმა. ნაშრომი ორიენტირებულია საზოგადოების პროტესტის წინარე პირობების სიღმისეულ ანალიზზე. მიზეზებს შორის განხილულია გაყალბებული არჩევნები, როგორც ტრიგერი და მის უკან მდგომი შიდა სტრუქტურული ფაქტორები საგარეო გავლენასთან ერთად.

საკვანძო სიტყვებია: ვარდების რევოლუცია, ხავერდოვანი რევოლუცია, წინარევოლუციამდელი პერიოდი, სამოქალაქო საზოგადოება, პოსტ-საბჭოთა სივრცე, ფალსიფიცირებული არჩევნები.

Abstract

The master thesis researches nonviolent revolutions in the South Caucasus. The work is focused on the combination of the foreign and domestic factors that led to the successful revolutions in Georgia and Armenia. The purpose of the study is to analyze both, the domestic and foreign political situations, that intensified revolutionary sentiments in Georgia and Armenia. In the presented research the semi-structured interviews, as well as scientific sources associated with the issue, are investigated in order to understanding the results of the study related with the periods before the Rose and Velvet Revolutions.

According to the research, it was determined that the pre-revolutionary period in both Caucasian states was characterized by dissatisfaction of the majority of the population with the socio-economic condition exaggerated with growing poverty and corruption. Empirical data of the paper emphasizes the difficult political situation in Georgia and Armenia. The Authority if both was supported by corruption and falsification of the elections. The last became the trigger of the revolution in Georgia. In the pre-revolutionary period the factor of the foreign influence played big role to strengthen the civil sector and the unify the opposition.

Apart from the circumstances listed above, it is necessary to mention that the hybrid-democratic states of the post-Soviet space could not be fully turned into the authoritarian regimes. Which became one of the main reasons for the successful outcome of the nonviolent revolutions.

The aim of the current research is not to analyze how much the new regime has satisfied the public's expectations, but the paper focuses on the in-depth analysis of the conditions prior to the public protest. Among the reasons discussed is falsified elections as a trigger with background of inner structural factors and influence.

Key words are: Rose Revolution, Velvet Revolution, pre-revolutionary period, civil society, post-Soviet space, falsified elections.